

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันประชาชนให้ความสนใจในการดูแลสุขภาพของตนเองมากยิ่งขึ้นเนื่องจากสุขภาพเป็นสิ่งสำคัญสำหรับมนุษย์ หากผู้ใดมีสุขภาพที่ดีย่อมบ่งชี้ถึงการมีคุณภาพชีวิตที่ดีด้วยการออกกำลังกายเป็นทางเลือกหนึ่งที่จะส่งผลถึงการมีสุขภาพที่ดี ร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ และยังเสริมสมรรถภาพในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการป้องกันโรค ตลอดจนประสิทธิภาพในการทำงานของร่างกายและจิตใจ

จากการสำรวจสุขภาพอนามัยของประชากรทั่วประเทศ เมื่อสิ้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540 – 2544 พบว่าประชาชนกลุ่มวัยทำงานที่มีอายุระหว่าง 15 – 59 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญในการพัฒนาครอบครัว เศรษฐกิจ และสังคม แต่มีการออกกำลังกายเพียงร้อยละ 44.4 ต่ำกว่าเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 2 ที่ตั้งเป้าไว้ที่ร้อยละ 60.0 รัฐบาลจึงได้จัดทำแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549 ที่เน้นเป้าหมายในด้านการสร้างเสริมพฤติกรรมสุขภาพ โดยเป้าหมายหนึ่งก็คือการออกกำลังกายที่เป็นปัจจัยเอื้อสำคัญต่อการมีสุขภาพที่ดี ในปัจจุบันภาครัฐและเอกชนได้ให้ความสนใจสนับสนุนการออกกำลังกายอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะนโยบายการพัฒนากีฬาเพื่อมวลชนของกรมการกีฬาแห่งประเทศไทยมีเป้าหมายเพื่อให้มีสถานบริการส่งเสริมสุขภาพเอกชนเพิ่มขึ้น (พวงเพชร เฟื่องฟูเกียรติคุณ 2545 : 3)

ประชาชนในกรุงเทพฯ ให้ความสนใจกับการออกกำลังกายมาก โดยสำรวจจากสวนสาธารณะต่างๆ ในพื้นที่กรุงเทพมหานครทั้ง 12 แห่ง มีสถิติจำนวนผู้มาใช้บริการประมาณ 2 แสนคนต่อปี สถานออกกำลังกายหรือฟิตเนสในโรงแรมต่างๆ ในกรุงเทพฯ แต่ละแห่งมีสมาชิกประมาณ 300-800 คน ซึ่งมีมากกว่าในอดีต เนื่องจากสวนสาธารณะหรือสถานออกกำลังกายมีจำกัด ประกอบกับประชาชนไม่มีเวลาว่างที่จะไปออกกำลังกายตามสถานที่ดังกล่าว อีกทั้งโรงแรมยังมีบริการอื่นๆ รวมอยู่ด้วย นอกเหนือจากการออกกำลังกาย อาทิเช่น ห้องซาวน่า การนวดแบบอาโรมาเทอราปี การนวดแบบไทย การนวดเท้าและการบริการอาหารและเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ (นที สีสันดร 2543 : 7) และพบว่าผู้สนใจที่จะลงทุนในธุรกิจฟิตเนส เนื่องจากในปัจจุบันธุรกิจฟิตเนสและศูนย์บริหารร่างกายเป็นที่นิยมมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจหลังจากที่เคร่งเครียดจากการทำงานมาทั้งวัน จึงพบเห็นธุรกิจฟิตเนสเกิดขึ้นมากมาย (ทวิ มีเงิน 2539 : 58)

จังหวัดเชียงใหม่เป็นเมืองหลักของภาคเหนือ เป็นศูนย์กลางการพาณิชย์ อุตสาหกรรมและคมนาคม ในปี พ.ศ. 2544 มีประชากรทั้งสิ้น 1,600,850 คน อำเภอที่มีประชากรมากที่สุด คือ อำเภอเมือง (สมุทรรายงานสถิติจังหวัดเชียงใหม่ 2545 : 3) จากรายงานการสำรวจสถานบริการออกก่าลังกายจำนวน 5 แห่งในจังหวัดเชียงใหม่ในปี พ.ศ. 2542 และ พ.ศ. 2543 พบว่าจำนวนสมาชิกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและมีจำนวนสถานบริการออกก่าลังกายเพิ่มขึ้นในระยะเวลาที่ผ่านมา (ยุทธนา ชันติยะ 2545 : 4)

สถานบริการออกก่าลังกายของเอกชนส่วนใหญ่เป็นธุรกิจที่มีการจัดหาเงินโดยการระดมเงินทุน มีวัตถุประสงค์เพื่อผลประโยชน์ของเจ้าของกิจการเอง และจะเห็นได้ว่าสถานบริการของเอกชนมีค่าบริการที่สูง แต่มีการบริการและอุปกรณ์ที่ทันสมัยกว่าสถานบริการออกก่าลังกายของรัฐ (นิติการณ์ ฉัตรศิริขันธ์, สัมภาษณ์)

ในปัจจุบันมีสถานบริการออกก่าลังกายภาคเอกชน อยู่ 9 แห่ง (ยุทธนา ชันติยะ 2545 :36-37 และจากการสำรวจของผู้ศึกษาเมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2547) ได้แก่

1. เวลด์คลับ สปอร์ตคอมเพล็กซ์ ตั้งอยู่ที่ตำบลหนองควาย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่
2. สมาคมพาณิชย์สามัคคี ตั้งอยู่ที่ตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
3. สโมสรเชียงใหม่แลนด์ ตั้งอยู่ที่หมู่บ้านเชียงใหม่แลนด์ ตำบลช้างคลาน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
4. สโมสรยิมคานา ตั้งอยู่ที่ตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
5. ออร์ทอดอกซ์ฟิตเนสเซ็นเตอร์ ตั้งอยู่ในโรงแรมออร์ทอดอกซ์ ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
6. ฮิลล์ไซด์ฟิตเนสเซ็นเตอร์ ตั้งอยู่ในอาคารฮิลล์ไซด์ พลาซ่าแอนด์คอนโดเทล 4 อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
7. ฟิตเนสไทยแลนด์ ตั้งอยู่บนชั้น 2 ของห้างสรรพสินค้าริมปิงโชตนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
8. ปางสวนแก้วสปอร์ตคลับ ตั้งอยู่ในโรงแรมปางสวนแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
9. เชียงใหม่สปอร์ตคลับ ตั้งอยู่ที่อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

ในปัจจุบันสภาพการแข่งขันมีค่อนข้างสูง มีสถานบริการออกก่าลังกายแห่งใหม่เปิดให้บริการเพิ่มขึ้น ส่วนสถานบริการออกก่าลังกายแห่งอื่นที่เปิดให้บริการออกก่าลังกายอยู่ในปัจจุบันได้มีการลงทุนปรับปรุงในเรื่องอุปกรณ์ และสถานที่ ให้ดีขึ้นเพื่อให้สามารถแข่งขันกับคู่แข่งได้ และตอบสนองความพึงพอใจของลูกค้าได้มากขึ้น

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานของสถานบริการออกกำลังกายของเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานและใช้เป็นแนวทางสำหรับการวางแผนของธุรกิจสถานบริการออกกำลังกาย ทำให้ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างถูกต้องต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการดำเนินงานของสถานบริการออกกำลังกายของเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ การดำเนินงานของสถานบริการออกกำลังกายในอำเภอเมืองและอำเภอใกล้เคียง จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านต่างๆ ดังนี้

1. การดำเนินงาน

1.1 ด้านการจัดการ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การบริหารงานบุคคล การอำนาจการ และการควบคุม

1.2 ด้านการตลาด ประกอบด้วย การบริการ การตั้งราคาค่าบริการ สถานที่ การส่งเสริมการจัดจำหน่ายบริการ พนักงาน หลักฐานทางกายภาพ และกระบวนการต่างๆ

1.3 ด้านการเงิน ประกอบด้วย การคาดการณ์ถึงความต้องการเงินทุน การจัดหาเงินทุน และการจัดสรรเงินทุนไปในธุรกิจ

2. ปัญหาในการดำเนินงาน ด้านการจัดการ ด้านการตลาด และด้านการเงิน

2. ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ สถานบริการออกกำลังกายของเอกชนอำเภอเมืองและอำเภอใกล้เคียงในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 9 แห่ง ได้แก่ เวลด์คลับสปอร์ตคอมเพล็กซ์ สมาคมพณิชยศาสตร์ สโมสรเชียงใหม่แลนด์ สโมสรยิมคานา ออร์คิดฟิตเนสเซ็นเตอร์ ฮิลล์ไซด์ฟิตเนสเซ็นเตอร์ ฟิตเนสไทยแลนด์ ปางสวนแก้วสปอร์ตคลับ เชียงใหม่สปอร์ตคลับ

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบถึงการดำเนินงานของสถานบริการออกกำลังกายของเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่
2. ทราบถึงปัญหาการดำเนินงานของสถานบริการออกกำลังกายของเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจในธุรกิจสถานบริการออกกำลังกาย

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

การดำเนินงาน หมายถึง การประกอบธุรกิจสถานบริการออกกำลังกาย ในด้านต่างๆ ดังนี้
ด้านการจัดการ ซึ่งเกี่ยวกับการวางแผน การจัดองค์กร การจัดคนเข้าทำงาน การสั่งการและการควบคุม

ด้านการตลาด ซึ่งเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดของธุรกิจบริการ คือ ผลิตภัณฑ์ ราคา สถานที่ การส่งเสริมการตลาด บุคลากร การสร้างและนำเสนอลักษณะทางกายภาพ และกระบวนการให้บริการ

ด้านการเงิน ซึ่งเกี่ยวกับการคาดการณ์ การจัดหาและการจัดสรรเงินทุนไปในธุรกิจ

สถานบริการออกกำลังกาย (Fitness Center) หมายถึง สถานบริการที่จัดให้มี สถานที่และอุปกรณ์รวมทั้งบุคลากร เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บริการในด้านการออกกำลังกายเพื่อให้ร่างกายมีสมรรถภาพหรือความสมบูรณ์ของร่างกาย โดยมีบริการหลากหลายให้สมาชิกได้เลือกใช้ เช่น ห้องยิมส์ ห้องซาวน่า สระว่ายน้ำ ห้องแอร์โรบิค สนามเทนนิส เป็นต้น ซึ่งแต่ละแห่ง จะมีความแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับสถานที่ และการบริหารงาน (นิยามศัพท์กีฬา การกีฬาแห่งประเทศไทย 2544 : 5)